

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Complectens Tertiam Partem Summæ Theologiæ. Cum Commentariis
Reuerendiss. D. Thomæ de Vio Caietani Cardinalis S. Sixti, Et Opvscvlis
Eivsdem In tres Tomos distinctis

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

5. Vtrum ascenderit super omnes spirituales creaturas.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72797](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72797)

num medium, quod supra conexum supremi celi non inuenitur.

D. 241. Ad hoc dicitur, quod sic supra naturam ordinem corpus Christi locatur supra conexum celi supremi, ita supra naturam ordinem, exercetur ibi in se corporalibus absque diaphano medio continuo vique ad oculum.

D. 119. Mirum est autem de sic obiectibus ad concludendum. Dicantur quoque, quomodo tam Christus quam alij sancti post resurrectionem si in fra conexum celi continentur, additionem incorporeale excercebunt, cum auditis fiat per medium aere, qui ibi non est, nec celum super vicem aeris quoniam non in quantum diaphano aer media in auditu, ut patet ex hoc quod absque diaphano in actu audimus, in tenebris constituitis nobis & sonante & sono. & rursum celi quasi are fusi sunt, ut non possint percipi, &c. Miramur hanc supernaturalem suam facultatem scientiae suam percipi.

Caelo quod extra celum non est corpus, intelligendum est de corporibus in solis naturalibus constitutis, ut per probationes apparet.

AD TERTIUM dicendum, quod quamuis de natura corporis non sit, quod possit esse in eodem loco cum alio corpore: tamen potest hoc Deus facere per miraculum, quod in eodem loco possit esse cum alio corpore, sicut & fecit, ut corp⁹ Christi de clauso utero beatae Virginis exiret, & quod intrauit ianuis clausis ad discipulos, sicut dicit beatus Gregorius. Corpus ergo Christi simul potest esse cum alio corpore in eodem loco, non ex proprietate corporis: sed per uirtutem diuinam assistentem, & hoc operantem.

AD QVARTUM dicendum, quod nubes illa, non praebuit ad miniculum Christo ascendenti per modum uehiculi: sed apparuit in signum diuinitatis, secundum quod gloria Dei Israel apparebat super tabernaculum in nube.

AD QVINTUM dicendum, quod corpus gloriosum non habet ex principiis suae naturae, quod possit in caelo aut supra caelum esse, sed habet hoc ex anima beata, ex qua recipit gloriam. Et sicut motus gloriosus corporis sursum, non est uolentis, ita nec quies uolentis: unde nihil prohibet ea esse sempiternam.

Super Questionis 17. Artic. quintum.

Intellus intelligens est cum gradus, prout respondendo apparet, hoc

est, quod corpus Christi maiori refulget gloria. unde conuenientissimum est sibi, quod sit supra omnia corpora constitutum in alto. & ideo supra illud Eph. 4. Ascendens in altum, dicit gl. Loco & dignitate.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod sedes Dei dicitur esse in caelo, non sicut in continente, sed magis sicut in contento. unde non oportet aliquam partem caeli eo superiorem esse, sed ipsum esse supra omnes caelos, sicut & in Psal. 2. dicitur, Eleuata est magnificentia tua, super caelos, Deus.

AD SECUNDUM dicendum, quod locus habet rationem continentis. unde primum continens habet rationem primi locantis, quod est primum caelum. Intantum igitur corpora indigent esse in loco per se, in quantum indigent contineri a corpore caelesti. Corpora autem gloriosa, & maxime corpus Christi, non indigent tali continentia: quia nihil recipit a corporibus caelestibus. sed a Deo mediante anima. unde nihil prohibet, corpus Christi esse extra totam continentiam caelestium corporum, & non esse in loco continente: nec tunc oportet, quod extra caelum sit uacuum, quia non est ibi locus. Nec est ibi aliqua potentia susceptiua alicuius corporis: sed potentia illuc perueniendi, est in Christo. Quod autem Aristoteles probat 1. de

caelo quod extra caelum non est corpus, intelligendum est de corporibus in solis naturalibus constitutis, ut per probationes apparet.

AD TERTIUM dicendum, quod quamuis de natura corporis non sit, quod possit esse in eodem loco cum alio corpore: tamen potest hoc Deus facere per miraculum, quod in eodem loco possit esse cum alio corpore, sicut & fecit, ut corp⁹ Christi de clauso utero beatae Virginis exiret, & quod intrauit ianuis clausis ad discipulos, sicut dicit beatus Gregorius. Corpus ergo Christi simul potest esse cum alio corpore in eodem loco, non ex proprietate corporis: sed per uirtutem diuinam assistentem, & hoc operantem.

AD QVARTUM dicendum, quod nubes illa, non praebuit ad miniculum Christo ascendenti per modum uehiculi: sed apparuit in signum diuinitatis, secundum quod gloria Dei Israel apparebat super tabernaculum in nube.

AD QVINTUM dicendum, quod corpus gloriosum non habet ex principiis suae naturae, quod possit in caelo aut supra caelum esse, sed habet hoc ex anima beata, ex qua recipit gloriam. Et sicut motus gloriosus corporis sursum, non est uolentis, ita nec quies uolentis: unde nihil prohibet ea esse sempiternam.

ARTICVLVS V.

Utrum corpus Christi ascenderit super omnem creaturam spiritualem.

AD QVINTUM sic proceditur. AVT quod corpus Christi non a-

scenderit super omnem creaturam spiritualem. Eorum enim quae non dicuntur secundum unam rationem, non potest conuenienter fieri comparatio: sed locus non eadem ratione attribuitur corporibus, & spiritualibus. creaturis, ut patet ex his, quae dicta sunt in prima parte. Ergo uidetur quod non possit dici Corpus Christi ascendisse super omnem creaturam spiritualem.

¶ 2 Praet. Augustinus dicit in lib. de Vera relig. quod omni corpori spiritus praefertur: sed nobiliori rei sublimior debetur locus. ergo uidetur, quod Christus non ascenderit super omnem spiritualem creaturam.

¶ 3 Praet. In omni loco est aliquid corpus, cum nihil sit uacuum in natura. Si ergo nullum corpus obtinet altiore locum, quam spiritus in ordine naturalium corporum, nullus locus erit super omnem spiritualem creaturam. non ergo corpus Christi potuit ascendere super omnem spiritualem creaturam.

SED CONTRA est, quod dicitur Ephes. 1. Constituit illum supra omnem principatum & potestatem, & supra omne nomen quod nominatur, siue in hoc saeculo, siue in futuro.

RESPON. Dicendum, quod tanto altiori rei debetur altior locus, quanto est nobilior, siue debeat ei locus per modum contactus corporalis, sicut corporibus, siue per modum contactus spiritualis, sicut spiritualibus substantiis. Exinde enim spiritualibus substantiis debetur secundum quandam congruentiam locus caelestis, quod est supremus locorum, quia illae substantiae sunt supremae in ordine substantiarum. Corpus autem Christi, licet considerando conditiones naturae corporeae, sit infra spirituales substantias, considerando tamen dignitatem unionis, qua est personaliter Deo coniunctum, excellit dignitatem omnium spiritualium substantiarum. Et ideo secundum praedictam congruentiam rationem debetur sibi locus altior ultra omnem creaturam etiam spiritualem. Unde & Greg. dicit in Hom. Ascensionis, quod qui fecerat omnia, super omnia sua uirtute ferebatur.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod licet alia ratione attribuat locus corporali & spirituali substantiae, tamen hoc est in utraque ratione commune, quod digniori rei attribuitur superior locus.

est quod ponitur ibi locatum pro loco, ita quod per ly omnem creaturam spiritualem, intelligimus locum omnium creaturarum spiritualium. Secutus est enim Auctor uisatum modum loquendi, quo consueuimus dicere aliquem episcopum vel principem ascendisse super tales & tales, quod ascendit ad locum superiorem locis talium & talium. Unde sensus tituli est. an locus quo ascendit Christus, sit superior locis, in quibus sunt quaecumque spirituales creaturae.

¶ In corpore una conclusio: Corpori Christi debetur locus altior ultra omnem creaturam etiam spiritualem. Probat. Tanto altior locus rei debetur, quanto est nobilior: sed corpus Christi secundum dignitatem personale excellit omnes substantias spirituales. ergo &c.

¶ Circa hanc comparationem dubium occurrit. quoniam uana uideatur. nam supra conexum seu in superficie conuexa caeli empyrei non datur locus altior aut minus altus, cum sit perfecte sphaericus: edat autem ille esse angelos beatos, & corpus Christi illic esse, conclusum est ex articulo praecedenti.

¶ Ad hoc dicitur, quod licet secundum longitudinem diametri a centro ad circumferentiam nulla pars conuexae superficie corporis perfectae sphaerici sit altior alia, ut patet ex eo quod omnes lineae duae a centro ad circumferentiam sunt aequales: & secundum hunc sensum procedit dubium: si tamen eadem superficies conuexa consideretur ut ordinata ad aliquid unum in ea agendum (uerbi gratia ad exercendum actum iudicij) sic unus locus seu una pars est inuenitur altior altera, iuxta approximationem ad solium principis sumitur enim pars illa solij ut altior, & reliquae ut inferiores sunt. Et sic diuina sapientia superficiem caeli empyrei, quamuis secundum se fecerit aequalem, secundum tamen quod uenit in usum habitatio uis creaturaru.

Quaest. 52.

Capit. 55. ali quatum a prim. lo. 1.

D. 243.

Homil. 29. in euang. 1

Intellus intelligens est cum gradus, prout respondendo apparet, hoc

turarum beatarum, dispositi vnam partem, quasi totum, & reliquas 7 ordines ad illam, superiores vel inferiores. Et sic Christus in corpore in parte illa solus stans, in suprema parte supremoque loco residere dicitur: & reliquae creaturae beatae hinc & inde inferiores partes tenent.

buitur locus, & sic corpori Christi, debetur, ut sit supra spirituales creaturas.

ARTICVLVS VI.

¶ Super Questioni 97. Articulus sextus.

Utrum ascensio Christi sit causa nostrae salutis.

Titulus clarus. In corpore vna conclusio. Ascensio Christi est causa nostrae salutis, & ex parte nostra, & ex parte ipsius. Probat quod ad primam partem quadrupliciter, & deinde quod ad secundam tripliciter. Omnia clara & ordinata sunt in littera.

¶ In ratione ad tertium, aduerte propter importunos, quod Christum corporaliter visum fuisse a Paulo, non est uertendum in dubium, quoniam verba ipsius Pauli, Nouissime autem tanquam abortiuo &c. hoc conuincunt ad litteram: sed an ista visio fuerit tunc cum dixit, Saule Saule quid me persequeris, dubitari ab aliquibus videtur: nec vlla dubium ratio fouet, nisi quia volunt dubitare. Auctor autem, quia nulla alia corporalis apparitio Christi, ad Paulum in sacra scriptura inuenitur, nisi illa, quae fuit in sua conuersione, illam dicit esse, quae Christus in proprio corpore sibi apparuit. Constat autem ex scriptura, illam fuisse corporalem & rationabilem est scripturam scriptura exponere: irrationabile autem apparitiones pro uoluntate multiplicare. In disciplinati quoque est querere in omnibus certitudine demonstrationem: sed, ut philosophi etiam tradiderunt, iuxta subiectam materiam certitudo amplectenda est.

AD SEXTVM sic proceditur. **V**t quod ascensio Christi non sit causa nostrae salutis: Christus enim fuit causa nostrae salutis, in quantum salutem nostram meruit: sed per ascensionem nihil nobis meruit, quia ascensio pertinet ad premium exaltationis eius. non est autem idem meritum & premium, sicut nec uia & terminus. ergo uidetur quod ascensio Christi non sit causa nostrae salutis.

¶ 2. Praet. Si ascensio Christi est causa nostrae salutis, maxime hoc uidetur quantum ad hoc, quod ascensio eius sit causa nostrae ascensionis: sed hoc collatum est nobis per eius passionem, quia, ut dicitur Hebr. 10. habemus fiduciam in introitu sanctorum per sanguinem ipsius. ergo uidetur quod ascensio Christi non fuerit causa nostrae salutis.

¶ 3. Praet. Salus nobis per Christum collata, est sempiterna, secundum illud Isa. 51. Salus autem mea in sempiternum erit: sed Christus non ascendit in caelum, ut ibi in sempiternum esset: dicitur enim Act. 1. Quemadmodum uidistis eum ascendentem in caelum, ita ueniet. Legitur etiam, multis sanctis se demonstrasse in terris post suam ascensionem, sicut de Paulo legitur Act. 9. ergo uidetur, quod eius ascensio non sit causa nostrae salutis.

SED CONTRA est, quod ipse dicit Ioan. 16. Expedi uobis, ut ego uadam, id est, ut recedam a uobis per ascensionem.

RESPON. Dicendum, quod ascensio Christi est causa nostrae salutis dupliciter. Vno modo, ex parte nostra: alio modo, ex parte ipsius. Ex parte quidem nostra, inquantum per Christi ascensio-

tionem mens nostram mouetur in ipsum, quia per eius ascensionem (sicut supra dictum est) primo quidem datur locus fidei: secundum, sicut tertio charitati: quarto, etiam per hoc reuerentia nostra augetur ad ipsum, dum iam non existimamus eum sicut hominem terrenum, sed sicut Deum caelestem, sicut & Apostolus dicit 2. ad Corinth. 5. Et si cognouimus, secundum carnem Christum, (id est, mortalem, per quod putauimus eum tantum hominem, ut glo. exponit) sed nunc iam non nouimus. Ex parte autem sua, quantum ad ea quae ipse fecit, ascendens propter nostram salutem: primo quidem uiam nobis preparauit ascendendi in caelum, secundum quod ipse dicit Ioan. 14. Vado parare uobis locum, & Mich. 2. Ascendit, pandens iter ante eos. Quia. n. ipse est caput nostrum, oportet illuc sequi membra, quo caput precessit. unde dicitur Ioan. 14. Ut ubi ego sum, & uos sitis. Et in huius signum, animas sanctorum, quas de inferno eduxerat, in caelum traduxit, secundum illud Psal. 67. Ascendens Christus in altum, captiuam duxit captiuitatem, quia, scilicet eos, qui fuerant a diabolo captiuati, secum duxit in caelum, quasi in locum peregrinum humanae naturae, bona captione captiuos, ut pote per victoriam acquisitos. Secundum, quia sicut pontifex in veteri testamento, intrabat sanctuarium, ut assisteret Deo pro populo, ita & Christus intrauit caelum ad interpellandum pro nobis, ut dicitur Hebr. 7. Ipsa enim representatio sui ex natura humana, quam in caelum intulit, est quaedam interpellatio pro nobis, ut ex quo Deus humanam naturam sic exaltauit in Christo, etiam eorum misereatur, pro quibus filius Dei humanam naturam assumpsit. Tertio, ut in caelorum sede quasi Deus & Dominus constitutus, exinde diuina dona hominibus mitteret, secundum illud Eph. 4. Ascendit super omnes caelos, ut adimplet omnia, scilicet donis suis, secundum glossam.

AD PRIMVM ergo dicendum, quod ascensio Christi est causa nostrae salutis, non per modum meriti: sed per modum efficientiae, sicut supra de resurrectione dictum est.

AD SECVNDVM dicendum, quod passio Christi est causa nostrae ascensionis in caelum, proprie loquendo, per remotionem peccati prohibentis, & per modum meriti: ascensio autem Christi est directe causa ascensionis nostrae, quasi inchoando ipsam in capite nostro, cui oportet membra coniungi.

AD TERTIVM dicendum, quod Christus semel ascendens in caelum, adeptus est sibi & nobis in perpetuum, ius & dignitatem mansionis caelestis: cui tamen dignitati non derogat, si ex aliqua dispensatione Christus quandoque corporaliter ad terram descendat, uel ut ostendat se omnibus, sicut in iudicio, uel ut ostendat se alicui specialiter, sicut Paulo, ut habetur Act. 9. Et ne quis credat hoc factum fuisse, non Christo ibi corporaliter presente, sed aliquo apparente, contrarium apparet per hoc quod ipse Apostolus dicit 1. ad Corinth. 15. ad confirmandam resurrectionis fidem, Nouissime omnium tanquam abortiuo uisus est & mihi. Quae quidem uisio ueritatem resurrectionis non probaret, nisi uerum Christi corpus uisum fuisset ab eo.